Став странаjасса проԉетаріjjас, ӧтувтчӧj!

№ 83 (868)
JУԊ
18 лун
1938 во

КОМІ КОМСОМОԈЕЦ

Гаԅет леԇӧны
ВЛКСМ
Комі Обком
ԁа Сыктывкарса
Горком

Нароԃлӧн меԃԉок врагjас сӧветскӧj суԁ воԇын

Jуԋ 16-ӧԁ лунӧ Комі АССР Верховнӧj Суԁлӧн Специаԉнӧj Коԉԉегіjа завоԃітіс віԁлавны ԃелӧ контрревоԉуціоннӧj вреԃіԏеԉскӧj ԃіверԍіоннӧj группалыԍ, коԁі уна во чӧж вреԃітіс Комі респубԉікаса вӧр промышԉенноԍтын. Сӧветскӧj суԁ воԇын пукалӧны поԁлӧj вреԃіԏеԉjас, ԃіверсантjас, комі ужалыԍ jӧз шуԁа олӧм вылӧ уԍласыԍjас. Пукалӧ ізменԋікjаслӧн ԁа преԁаԏеԉjаслӧн банԁа.

Сӧветскӧj суԁ раԅӧ чуԁовішщнӧj преступԉеԋіjеjаслыԍ цеп. Поԁсуԃімӧjjас ԁопросыԍ воԍԍӧ вреԃіԏеԉjас, ԃіверсантjас ԃелӧjаслӧн омерԅіԏеԉнӧj карԏіна. Тajӧ гнуснӧj банԁаыс ԃеjствуjтлӧма „Коміԉес“ ԁа сплавконтора сіԍԏемаын. Наӧн веԍкӧԁлӧма сушществуjтлыԍ ԁа аскаԃын грӧмітӧм контрревоԉуціоннӧj буржуазно-націонаԉіԍԏіческӧj право-троцкістскӧj блок. Тajӧ вреԃіԏеԉскӧj ԃіверԍіоннӧj группаса руковоԃашщӧj составын вӧлӧмаӧԍ нароԃлӧн закԉатӧj враг, фашістскӧj банԃіт Макеjев (мыжԁыԍԍӧ мӧԁ ԃелӧ куԅа), Поԉаков, Ԃjачков, Покровскij ԁа Вішԋевскij.

Тajӧ презреннӧj банԁаыс аслас цеԉӧн сувтӧԁлӧма вреԃітны вӧр промышԉенноԍтын, бырӧԁны Комі АССР ԏерріторіjа вылыԍ вӧрзаготовітӧмлыԍ сырjевӧj база, орӧԁны вӧрлеԇан ԁа кылӧԁчан программа, созԃаjтны рабочӧjjас пӧвсын ԋеԁовоԉствуjтчӧмjас, отсаԍны контрревоԉуціоннӧj повстанческӧj группаjас котыртӧмын. Наjӧ пуктылӧмаӧԍ асланыс цеԉӧн орӧԁны овмӧслыԍ сӧветскӧj сіԍԏема ԁа бӧр лӧԍӧԁны капітаԉіԍԏіческӧj строj. Сіjӧ могыԍ наjӧ вӧчлісны страшнӧj, чуԃовішщнӧj преступԉеԋіjеjас.

Кущӧм ціԋізмӧн віԍталӧ поԃсуԃімӧj нароԃлӧн враг Поԉаков наӧн вӧчӧм преступԉеԋіjеjас jылыԍ. Наjӧ меԁым орӧԁны вӧрпромышԉенноԍт нарошнӧ лӧԍӧԁлывлӧмаӧԍ вреԃіԏеԉскӧj планjас, заставԉаjтлывлӧмаӧԍ вӧчны вӧр ӧԏі і сіjӧ-жӧ участокыԍ кык куjім воjасӧн, мыjӧн соԃтывлӧмаӧԍ вӧчӧм вӧрлыԍ асԁон ԁа чінтывлӧмаӧԍ рабочӧjjаслыԍ проізвоԃіԏеԉноԍтсӧ. Сы могыԍ меԁым паԍкӧԁны вӧр пӧжарjас ԁа зараԅітны вӧр вреԃіԏеԉjасӧн зԁоровӧj вӧр масԍівjас нарошнӧ абу весӧԁлӧмаӧԍ вӧр вӧчан местаjас. Вӧр пӧжарjас кусӧԁӧм куԅа ԃірекԏіваjас сабоԏіруjтлывлӧмаӧԍ.

Наjӧ контрревоԉуціоннӧj цеԉjасын нарошнӧ леԇлӧмаӧԍ вӧр вӧчӧм ԁа кыскӧм костын торjалӧм, меԁым заготовітӧм вӧрсӧ коԉны вӧрас сіԍмӧм вылӧ. 1933-37 воjасын вӧрӧ кыскавтӧг коԉлӧма уна ԍо ԍурс кубометр вӧр. Тajӧ презреннӧj банԁаыс вӧчӧма став поԅанасӧ, меԁым унжык вӧр кылӧԁігӧн коԍміс, кынміс ԁа петіс мореӧ. Наjӧ вреԃіԏеԉскӧjа строітлӧмаӧԍ мехаԋіԅірованнӧj базаjас, быԁногыс торкалӧмаӧԍ наын бур уж пуктӧмын. Абу обеспечітлывлӧмаӧԍ гор'учӧjӧн, колана запаснӧj чаԍтjасӧн ԁа мукӧԁӧн.

Наjӧ пыр обсчітываjтлӧмаӧԍ рабочӧjjасӧс. Кущӧм ціԋізмӧн поԁсуԃімӧj Поԉаков віԍтавлӧ сы jылыԍ, мыj наjӧ нарошнӧ лӧԍӧԁлісны вӧрлеԇӧмын ԁа кылӧԃчӧмын ужалыԍjаслы вывті омӧԉ жіԉішщно-бытовӧj условіjеjас, нарошнӧ ԁыр кутісны рабочӧjjаслы зарплата мынтӧм, верԁісны кын ԋаԋӧн. І сіjӧ ставсӧ вӧчісны сы могыԍ, меԁым кыпӧԃны рабочӧjjаслыԍ ԋеԁовоԉствуjччӧмjас. Сы могыԍ-жӧ наjӧ ез лӧԍӧԁны безопастноԍт ԏехԋіка. Наjӧ, прокԉатӧj врагjас, раԃуjтчісны быԁ ԋестчастнӧj случаj вылӧ.

Кущӧм ыжыԁ лӧглунӧн комі ужалыԍ jӧз прокԉінаjтӧны тajӧ поԁлӧj банԃітjасӧс, коԃjас кӧсjісны мырԃԃыны боԉшевістскӧj парԏіjаӧн ԍетӧм шуԁа олӧм. Бырӧԁны пеж гаԁjасӧс сӧветскӧj му вылыԍ!—тащӧм jеԃіноԃушнӧj корӧм став комі нароԁлӧн. Бырӧԁны бешеннӧj понjасӧс!—тащӧм корӧмыс сӧветскӧj томjӧзлӧн.

Чесԏ і слава міjан боjевӧj чекістjаслы!—прівeтствуjтӧны комі ужалыԍ jӧз славнӧj сӧветскӧj развеԃкаӧс, коԁӧн веԍкӧԁлӧ стаԉінскӧj нарком Ԋіколаj Івановіч Jежов. Сӧветскӧj развеԃка грӧмітіс ԁа воԇӧ кутас пӧшщаԁатӧг грӧмітны нароԃлыԍ став презреннӧj врагjасӧс.

Меԁ помԋітасны врагjас, мыj міjанлӧн пӧшщаԁа налы оз ло. Абу мілӧԍт сылы коԁі кыпӧԁӧ кісӧ соціаԉіԍԏіческӧj рӧԃіна вылӧ, міjан шуԁа олӧм вылӧ.

Комі ужалыԍ jӧз ԋекор оз вунӧԁны прокԉатӧj банԃітjаслыԍ чуԁовішщнӧj преступԉеԋіjеjас. Ԋекор оз вунӧԁ налыԍ преступԉеԋіjеjас сӧветскӧj томjӧз.

РСФСР-са ԁа Комі АССР-са Верховнӧj Сӧветjасӧ бӧрjыԍӧмjас кежлӧ комі нароԁ локтӧ топыԁ раԁjасӧн, Ԉеԋін—Стаԉін веԉікӧj парԏіjа гӧгӧр ӧтувтчӧмӧн. Сӧветскӧj нароԃлӧн мораԉно-поԉіԏіческӧj jеԃінство ем сещӧм крепоԍт, коԁӧ жугалас став врагjаслӧн быԁԍама уԍласӧмjас.

Комі нароԁ jуԋ 26-ӧԁ лунӧ коммуԋістjас ԁа беспарԏіjнӧjjас ԋепобеԃімӧj Стаԉінскӧj блокын ԍетасны асԍыныс гӧлӧсjаснысӧ странаԉӧн ԁостоjнӧj піjан ԁа нывjас вӧсна.

Іван Васіԉjевіч МЕԈЕХІН,
чужлӧма 1910-ӧԁ воын, ужалӧ Комі АССР Ісполкомса преԁԍеԃаԏеԉӧс вежысӧн. Комі АССР Верховнӧj Сӧветса ԃепутатӧ канԃіԁат 51-ӧԁ номера Гамскӧj ізбіраԏеԉнӧj округ куԅа.

Комсомоллӧн воспітаԋԋіца

Маj 8-ӧԁ лунӧ Косланса (Уԁора раjон) бӧрjыԍыԍjаслӧн вӧлі встреча Комі АССР Верховнӧj Сӧветса ԃепутатӧ асланыс канԃіԁаткӧԁ—Таԏjана Ԃмітріjевна Коткова jоркӧԁ. Пӧԍ речӧн выступітіс Коткова jорт коԁі віԍталіс бӧрjыԍыԍjаслы ыжыԁ благоԁарноԍт сылы, Комі АССР Верховнӧj Сӧветса ԃепутатӧ канԃіԁатӧн выԁвіԋітӧмӧн, сещӧм ыжыԁ ԁоверіjе ԍетӧмыԍ.

— Ме, jортjас,—віԍталіс Коткова jорт веԍіг ег кужлы мӧвпыштлынысӧ сы jылыԍ, мыj ме, воԇын вӧвлӧм батрачка, лоа выԁвіԋітӧмаӧн міjан респубԉіка верховнӧj органса ԃепутатӧ канԃіԁатӧн, мыj менлӧ ԍетӧма тащӧм ыжыԁ ԁоверіjе нароԁԍаԋ.

Тіjанлыԍ тajӧ ԁоверіjесӧ ме кӧсjыԍа чеԍтӧн оправԁаjтны. Ме сы вылӧ пукта асԍым став вын, став олӧмӧс. Порукаӧн сылы jортjас сіjӧ, мыj меԋӧ воспітаjтіс ԉеԋінскӧj комсомол, боԉшевістскӧj парԏіjа.

Бӧрjыԍыԍjас асланыс выступԉеԋіjеjасын віԍталісны, мыj наjӧ ыжыԁ раԁлунӧн jуԋ 26-ӧԁ лунӧ гӧлӧсуjтасны коммуԋістjас ԁа беспарԏіjнӧjjас блок канԃіԁатjас вӧсна. Мыj наjӧ кыԇі ӧԏі, ԍетасны асԍыныс гӧлӧсjаснысӧ комсомоллӧн воспітаԋԋіца Коткова jорт вӧсна, коԁі абу-на ыжыԁ арлыԃнас, но аслас чеԍтнӧj, ԃобросовестнӧj ужӧн завоjуjтіс ԁоверіjе нароԃлыԍ.

Колхоԅԋікjас гӧлӧсуjтісны вӧвлытӧм кыпыԃлунӧн

ТБІԈІԌІ, 13. Матысса колхознӧj ԍіктjасԍаԋ—вӧлаjас, поԁаjас, автомашінаjас вылын—Агбулахскӧj раjонса Асуреԏі ԍіктӧ локталісны бӧрjыԍыԍjас.

Гӧлӧсуjтӧм вылӧ лӧԍӧԁӧм помешщеԋіjе ԁінын чукӧрміс ԃолыԃлунӧн тырӧм колхоԅԋікjаслӧн группа. Груԅінjас, армjанаjас, ԋемецjас, грекjас, рочjас ӧтувjа інтернаціонаԉнӧj ԍемjаӧн локталісны бӧрjыԍӧмjас вылӧ. Тajӧ ізбіраԏеԉнӧj округ куԅа баллоԏіруjтчӧ коммуԋістjас ԁа беспарԏіjнӧjjас блоклӧн канԃіԁат—Беріjа ԋіма асуретскӧj воԇынмуныԍ колхоз правԉеԋіjеса преԁԍеԁаԏеԉ Ернтст Готԉібовіч Анзаԉм jорт.

Воіс торжественнӧj мінута. Воԍԍӧны гӧлӧсуjтӧм вылӧ лӧԍӧԁӧм помешщеԋіjелӧн ӧԇӧсjасыс. Ԃолыԁ чужӧмjасӧн мӧԁа-мӧԁ бӧрԍаԋыс колхоԅԋікjас матыстчӧны ізбіраԏеԉнӧj урнаjас ԁорӧ.

Асуреԏілӧн уԉіцаjасыс тырӧмаӧԍ гуԉаjтыԍjасӧн. Jӧз мӧԁа-мӧԃнысӧ позԁравԉаjтӧны веԉікӧj всенароԁнӧj праԅԋікӧн.

Ыжыԁ кыпыԃлунӧн гӧлӧсуjтісны колхоԅԋікjас і Груԅіjаса мукӧԁ ԍіктjасын. (ТАСС)

Кітаjскӧj армijаса героj-ԉотчікjас

Кантонԍаԋ jуӧртӧны сы jылыԍ, мыj кык кітаjскӧj ԉотчікjас У Хоу-чуԋ ԁа Ԉі Jу-Jуԋ, коԃjас апреԉ 13-ӧԁ лунӧ ԍӧкыԁа раԋітчісны Кантон вывса возԁушнӧj боjын, кулісны ранаjас вӧсна.

Боj ԁырjі тajӧ ԉотчікjасыс уԍкӧԁісны 7 jапонскӧj самоԉот.

Пӧгібԋітӧм ԉотчікjаслӧн ԍемjаjаслы ԍетӧма ԃеԋежнӧj пособіjе. (ТАСС)

Германԋіjаӧн Чехословахіjалы паныԁ воjна кежлӧ лӧԍӧԁчӧм

ПРАГА, 16. Германскӧj фашістjас уԍіԉеннӧjа лӧԍӧԁчӧны Чехословакіjалы паныԁ воjна кежлӧ. Бӧрjа лунjасӧ Чехословацкӧj граԋіца берԁӧваjӧԁӧма выԉ воjсковӧj чаԍтjас, унжыксӧ арԏіԉԉеріjа.

Тajӧ лунjасӧ Германԋіjаын леԇӧма ԍекретнӧj распоражеԋіjе, коԁі преԃлагаjтӧ преԃпріjаԏіjеjасса кӧԅаjеваjаслы срочнӧjа тӧԁмавны, кымын мужчіна ԁа кущӧм уж вылыԍ вермасны лоны вежӧма нывбабаjасӧн.

Германскӧj печаԏ нуӧԁӧ бешеннӧj кампаԋіjе Чехословакіjалы паныԁ.

Коԉӧм вежонын Берԉінын состоітчіс фашістскӧj „труԃовӧj фронт“ торjа оргаԋізаціjаjаслӧн собраԋіjеjас, коԃjасӧс вӧлі ԍіӧма Чехословакіjа jылыԍ вопрослы.

Фашістскӧj ԁоклаԃчікjас резкӧjа уԍлаԍісны СССР вылӧ ԁа Европаса мукӧԁ госуԃарствоjас вылӧ, „коԁjас мешаjтӧны расправітчыны Чехословакіjакӧԁ“ „Чехословакіjа, — віԍталіс ӧԏі ԁоклаԃчік,—оз імеіт самостоjаԏеԉнӧj олӧм вылӧ право“.

Но тajӧ агітаціjаыс оз імеіт успех улысса фашістскӧj оргаԋізаціjаса шԉенjас пӧвсын. Кор Чехословакіjаса граԋіцаjас берԁса раjонjасын вӧлі нуӧԁӧма штурмовікjаслыԍ пробнӧj мобіԉізаціjа, уна штурмовік ез jавітчы сборнӧj пунктӧ. Ӧԏі германскӧj карын штурмовікjаслӧн отр'аԁ ԇоԋнас ӧтказітчіс выступітны граԋіца берԁӧ. Отр'аԁ вӧлі распуԍԏітӧма, штурмовікjасӧс вӧтлӧма оргаԋізаціjаыԍ, уна веԍкӧԁлыԍӧс арестуjтӧма.

Фашістскӧj оргаԋізаціjаса р'аԁовӧj шԉенjаслӧн Гітԉер захватԋіческӧj поԉіԏікаӧн ԋеԁовоԉство выражаjтчӧ сіԇ-жӧ фашістскӧj оргаԋізаціjаjасыԍ массӧвӧj петӧмӧн.

(ТАСС).

Іспанскӧj мjаԏежԋікjас лагерын восстаԋіjе

ПАРІЖ, 15. Анԃалуԅіjа раjонjасын (Іспаԋіjа), коԁӧс бостӧма мjаԏежԋікjасӧн, ԋеважӧн кыптіс ԋекымын гражԁанскӧj гварԃіjа отр'аԁjаслӧн ԁа воjсковӧj чаԍтjаслӧн восстаԋіjе. Мjаԏежԋікjаслӧн власԏjас ыстісны воjска восстаԋіjе пӧԁтӧм могыԍ. Мунісны ԍерjознӧj тышjас, кытӧні караԏеԉнӧj чаԍтjас нуісны гырыԍ воштӧмjас. Восстаԋіjе вӧлі жестокӧjа пӧԁтӧма. Став офіцерjасӧс—іностраннӧj інтервентjаслы паныԁ восстаԋіjеын участԋікjасӧс, лыjлӧма. (ТАСС)

Максiм Горʻкiј

Сен, кӧнi ӧтлаасӧны Волга ԁа Ока, Ԋiжнеј Новгороԁса ӧтi мiстӧм ԁа гажтӧм уԉiч вылын 1868-ӧԁ воын столар Максiм Савватјевiч Пешков семјаын чужiс буԁущӧј веԉiкӧј пролетарскӧј пiсатеԉ Алексеј Пешков.

Ԁас арӧсӧн Горʻкiј петiс јӧзӧ. Мамыс кулi. Колӧ вӧлi аслыс зарабатыватны.

Сiјӧ ужалiс магаԅiнын ԃетiнкаӧн, чертежнiк орԁын учеԋiкӧн, „Ԁобрӧј" пароход вылын посуԃнiкӧн. Горʻкiј ветлiс местаыс местаӧ.

Сӧкыԁ вӧлi Горʻкiјлӧн кнiга ԁiнӧ туjыс. Но кор сiјӧ кутчысiс сы ԁiнӧ, кнiга немкежлас пырiс сылӧн олӧмӧ, кыԅi меԁса колана-тор.

Первој кнiгајасӧн вӧлiны Анԃерсенлӧн мојԁјас, а первој бiблiотекарӧн ԁа учiтеԉӧн, Горкiјлыс кнiга ԁiнӧ раԃејтӧм воспiтајтысӧн вӧлi отставнӧј унтерофiцер Смурый, коԁi ужалiс поварӧн „Ԁобрӧј" пароход вылын.

Велӧԁчыны сылы ез уԁајтчы. Но революцiонер Андреј Ԃеренков лавкаын ужалiгӧн сiјӧ бостӧ первој революцiоннӧј крещеԋiје, гуса стуԃенческӧј кружокјасӧ сурӧмӧн.

Тајӧ бӧрын жанԁармскӧј охранка јуӧртiс Горʻкiј рӧԁiнаӧ, сы јылыс, кыԅi поԁозрiтеԉнӧј морт јылыс.

Ужалӧ железноԁорожнӧј сторӧжӧн, кытыс переветiтiсны Борiсоглебскӧ, сетысаԋ сiјӧ мунiс поԁӧн первојыс-на путешествујтны Россiја куԅа.

Сiјӧ мунiс Ԁонскӧј област куԅа, волiс тамбовскӧј ԁа рʻазанскӧј местечкојасӧ ԁа бӧр локтiс Ԋiжнiјӧ. Сiјӧ корсiс ужыԁ олӧм ԁа ужыԁ чувствојас. Ԋiжнiјын Горʻкiј олiс кык во. Волiс Украiнаӧ, Бессарабiјаӧ, Крымӧ ԁа Закавказјеӧ.

Тбiлiсiын олiгӧн сiјӧ встреԏiтiс мортӧс, коԁi тӧԁмалiс Горʻкiјлыс поԁлiннӧј прiзваԋiјесӧ. Тајӧ вӧлi Александр Калужнӧј.

1892-ӧԁ воын сеԋтабрын петiс Горʻкiјлӧн первој вiст „Макар Чудра".

1901-ӧԁ воын Петербургын олiгӧн, Горʻкiј вӧлi свiԃетеԉӧн ԃемонстрантјас вылын полiцiја расправа вӧчӧмын ԁа тајӧ впечатлеԋiје улас „Буревестнiкын" Горʻкiј воскліцајтiс:

„Буря! Скоро грянет буря!".

Горʻкiјӧс арестујтӧм вызовiтiс протестлыс гы. Горʻкiј вылын насiлје вызовiтiс Леԋiнлыс гԋевнӧј выступлеԋiје.

Бурʻа коԁ јылыс гiжiс Горʻкiј кыптiс 1905-ӧԁ воын.

1936-ӧԁ воын јуԋ 18-ӧԁ лунӧ пролетарскӧј кывлӧн веԉiкӧј мастер, революцiоԋер кулӧм јылыс јуӧр лебiс став мiр паста. Леԋiн кулӧм бӧрын, Горʻкiјлӧн кулӧм меԁ сӧкыԁ воштӧм став человечестволӧн.

Горʻкiј аслас произвеԃеԋiјејасӧн завојујтiс мiровӧј слава, i ужыԁ гԋев нароԁлӧн „право-троцкiстскӧј блокса" банԃiтјас ԁiнӧ, коԁјас вiiсны веԉiкӧј пролетарскӧј пiсатеԉӧс.

Горʻкiј јылыс памет олӧ i кутас овны ԋемјасӧн человечество iсторiјаын.

Мјатежнiкјас лагерын щыг бунтјас

БАРСЕЛОНА, 13. Ԁарачасаԋ јуӧртӧны, мыј кымын-кӧ лун сајын тајӧ карас мунiс ужыԁ ԃемонстрацiја, кӧнi участвујтiсны нывбабајас ԁа чеԉаԁ. Ԃемонстрантјас горзiсны: „Мi требујтам ԋаԋ ԁа мiр, ԁолој војна!". Мјатежнiкјас гарнiзонса начаԉнiк прiкажiтiс разӧԁчыны ԃемонстрантјасӧс, на куԅа бi вocтны грӧзiтӧмӧн.

(ТАСС).

I. В. Сталiн ԁа Максiм Горкiј.

ШОНԀIЫС ЈУГЫԀ

(Роч кыв вылӧ вужӧԁӧма уԁмуртскӧј кыв вылыс)

„Мыј југыԁджык свет вылын шонԁiыс?
Мыј вылынджык свет вылын кымӧрыс?
Мыј пыԁыԁжык свет вылын мореыс?"—
Таԅ јуалiс внук аслас ԃеԁлыс.

I ԃеԁ кутiс таԅ вочакыв:
„Шуԁ—југыԁжык јарјугыԁ шонԁiыс,
Мӧвп—вылынжык гожӧмса кымӧрыс,
Морт—пыԁынжык меԁ паскыԁ мореыс,—
I корс меным мӧԁ вочакыв".

Внук серӧктiс... „Ԃеԁ, тенаԁ кывјасыԁ
Меԁԁона ԁа мӧрччана кыв.
Но ме тенсыԁ, ԃеԁушко, вiччыса
Вiт јуалӧм вылӧ збој кыв".

„Кущӧм морт шуԁ сетiс уԁмуртлы,
Кущӧм морт коԋналiс вынјӧрӧн,
Славаӧн, туј востiс шонԁiлаԋ,
Борԁјӧԁiс жужыԁӧс мӧвпјасӧн?
Коԁi-нӧ меԁса бур ԁруг?"..

„Сталiн јорт мӧвп вајiс мiјанлы,
Сталiн јорт шуԁ сетiс мiјанлы,
Мiјанӧс коԋналiс вынјӧрӧн,
Сталiн јорт коԋналiс славаӧн—
Сталiн јорт—велӧԁыс, ԁруг!

Сталiн јорт југыԁжык шонԁiыс,
Вылынжык гожӧмса кымӧрыс,
Југыԁжык луншӧрја лунјасыс.
Сталiн јорт—вынјӧра борԁјаса—
Нуӧԁӧ Коммуна туј куԅа
Мiјанӧс... I менӧ таԅ кылас меԁ пыр:

Меԁ мiр вестын Сталiн јорт ԅiрԁалас
Шонԁiӧн,
Песнаӧн,
Знамјаӧн!
Сылӧн јар лучјасыс мiјанкӧԁ
Ӧтлаын быԁлаын, пыр.

Роч вылыс комiӧԁiс **Тамара Вахнiна.**

„Меным окота аԅԅывны Сталiнӧс"

Iрiна Трiфiлевна Ветошкiна—Пӧԁԃелнӧј сiктса (Шојнаты рајон) колхоԅнiца. Сылы ӧнi 63 арӧс. Кӧԏ сiјӧ i пӧрыс-нiн, но колхозын јона-на ужалӧ. Коԉан воын сiјӧ бостiс 97 труԁоԃеԋ.

Ветошкiна вiсталӧ:

— Овны лоiс лӧсыԁжык, овны лоiс гажаԅык. Кор мӧвп вылӧ усӧ важса сiркурыԁ, проклатӧј олӧмыс —сӧлӧмыԁ гуԁыртчӧ. А ӧнi весiг пӧрыс мортлы кӧсјысӧ сывны, јӧктыны. Меным ӧнi торјӧн-нiн лоiс ԁолыԁжык. Ӧԁ мiјан республiка Верховнӧј Сӧветса ԃепутатӧ канԃiԁатӧн баллотiрујтчӧм вылӧ сӧгласiје сетiс мiјан меԁса раԃејтана вожԁ, учiтеԉ ԁа ԁруг Сталiн јорт. Сталiн јорт мiјанлы сетiс зажiточнӧј олӧм. Сыыс сiјӧ мi i пӧса раԃејтам ԁа уважајтам. Ок кущӧм окота меным кувтӧԅ аслам сiнмӧн аԅԅывны Сталiнӧс.

З. Ԁ. Ветошкiна.

Мјатежнiкјасӧн бостӧм территорiја вылын самоубiјствојас

ПАРIЖ. Тетуанын (iспанскӧј Марокко) самоубiјствојас бостӧны вескыԁа сiстематiческӧј характер. Iспаԋец Мартас — кујiм чеԉаԁлӧн бать сiјӧ тӧԁмалӧм бӧрын, мыј сылы грӧзiтӧ турма сылӧн республiканскӧј вiзӧԁласјасыс, помалiс асӧ самоубiјствоӧн. Аслас колӧм пiсмӧын сiјӧ требујтӧ, меԁым сылӧн пiјаныс отомстiтiсны фашiстјаслы сiјӧ кулӧмыс.

Марокаԋец Бен Монтар жагӧԁчiс кор кывлiс, мыј сылыс меԁбӧрја пiсӧ мјатежнiкјасӧн мырԁӧн бостӧма фронт вылӧ ԁа вiӧма Лерiԁа ԁорын.

(ТАСС).

Бӧрјысьслы отсӧг вылӧ

Кыԅi кутас мунны гӧлӧсујтӧм

РСФСР-са ԁа Комi АССР-са Верховнӧј Сӧветјасӧ бӧрјысӧмјас кутасны мунны јуԋ 26-ӧԁ лунӧ, 6 час асывсаԋ 12 час војӧԅ местнӧј каԁ сертi.

Сiԅ-жӧ, кыԅi i СССР-са Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысӧмјас, РСФСР-са ԁа Комi АССР-са Верховнӧј Сӧветјасӧ бӧрјысӧмјас кутасны мунны iзбiрателнӧј округјас куԅа, коԁјасӧс јуклӧма iзбiрателнӧј участокјас вылӧ. Быԁ iзбiрателнӧј участокын лоӧ торјӧԁӧма спецiалнӧј помещеԋiје гӧлӧсујтӧм нуӧԁӧм улӧ.

Бӧрјысӧмјас воԅвылын бӧрја 20 лун чӧж участковӧј iзбiрателнӧј комiссiјајас ԁолженӧс быԁлун јуӧртны бӧрјысьсјаслы (печат пыр либӧ мукӧԁ ногӧн) бӧрјысаԋ лун ԁа места јылыс, кӧнi кутас мунны гӧлӧсујтӧм.

Быԁ бӧрјысьс гӧлӧсујтӧ личнӧ. Сы могыс сiјӧ локтӧ помещеԋiјеӧ, коԁӧс торјӧԁӧма гӧлӧсујтӧм нуӧԁӧм вылӧ. Тані сiјӧ преԁјавлајтӧ участковӧј iзбiрателнӧј комiссiјаса секретарлы либӧ шлеԋлы паспорт, либӧ колхознӧј кнiжка, либӧ профсојузнӧј бiлет, либӧ лiчностлыс мукӧԁ уԁостовереԋiје, а гражԁана, коԁјас воiсны мукӧԁ местајасыс ԁа абу пыртӧмаӧс бӧрјысьсјас спiсокјасӧ, ԁолженӧс преԁјавiтны ношта „гӧлӧсујтан право вылӧ уԁостовереԋiје".

Бӧрјысьс получiтас кык iзбiрателнӧј бjуллетеԋ, ԁа кык конверт. Ӧтi бjуллетеԋыс (сiԅ-жӧ i конвертыс) југыԁ гӧлубӧј рӧма, кытчӧ печатајтӧма РСФСР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатӧ канԃiԁатлыс фамiлiја, мӧԁ бjуллетеԋыс (сiԅ-жӧ i конвертыс) јежыԁ кытчӧ печатајтӧма Комi АССР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатӧ канԃiԁатлыс фамiлiја. Прiмер вылӧ бостам Кӧщпон сiктын олыс бӧрјысьсӧс. Сiјӧ кутас гӧлӧсујтны Кӧщпонса iзбiрателнӧј участокын, коԁi пырӧ РСФСР-са Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысӧм куԅа Сыктывкарса iзбiрателнӧј округӧ, а Комi АССР-са Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысӧм куԅа Чапајевскӧј iзбiрателнӧј округӧ. Сiԅ-кӧ сiјӧ бӧрјысьс јуԋ 26-ӧԁ лунӧ iзбiрателнӧј участокын получiтас југыԁ гӧлубӧј рӧма бjуллетеԋ (ԁа конверт), кытчӧ гiжӧма РСФСР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатӧ канԃiԁатлыс Г. Ветошкiн јортлыс фамiлiја, ԁа јежыԁ рӧма бjуллетеԋ (ԁа конверт), кытчӧ гiжӧма Комi АССР Верховнӧј Сӧветса ԃепутатӧ канԃiԁатлыс I. В. Сталiн јортлыс фамiлiја.

Бjуллетеԋјас ԁа конвертјас получiтӧм бӧрын бӧрјысьс вужӧ комнатаӧ, коԁӧс торјӧԁӧма бjуллетеԋјас заполнiтӧм вылӧ ԁа кӧнi сыыс кынԅi ԋекоԁi оз iмеiт право прiсутствујтны. Сiјӧ вӧчӧ сы могыс меԁым обеспечiтны гӧлӧсујтӧмлыс тајна.

Быԁ бjуллетеԋ куԅа бӧрјысьс вермӧ гӧлӧсујтны сӧмын ӧтi канԃiԁат вӧсна.

Мiјан республiка паста РСФСР-са Верховнӧј Сӧветӧ i Комi АССР-са Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысӧм куԅа быԁ iзбiрателнӧј округ куԅа сӧмын ӧтi канԃiԁатӧн. Сiԅ-кӧ сiјӧ кык бjуллетеԋын коԁӧс получiтас бӧрјысьс лоӧ ӧтi канԃiԁатӧн кыкнанас. Бӧрјысьс кӧсјӧ-кӧ гӧлӧсујтны сiјӧ канԃiԁатјас вӧсна то бjуллетеԋын ԋекущӧм черкајтӧм, пасјӧмјас оз ков вӧчны.

Бjуллетеԋ оз кут лыԁысны ԃејствiтеԉнӧјӧн лоӧны-кӧ сені черкајтӧмјас ԁа кущӧмкӧ пасјӧԁјас, а сiԅ-жӧ лоӧны-кӧ установiтӧм образеԅсаыс, лоӧны-кӧ леԅӧмаӧ iзбiрателнӧј јащiкӧ конверттӧг либӧ установiттӧм образеԅа конвертын.

Сiјӧ случајјасын, кор кущӧм-кӧ фiзiческӧј ԋеԁостаток вӧсна (шуам сiнтӧмлун вӧсна, кi вiсӧм вӧсна ԁа сiԅ воԅӧ) либӧ ԋеграмотност вӧсна бӧрјысьс оз вермы ӧтнас ачыс вӧчны гӧлӧсујтӧм, сылӧн ем права шыӧԁчыны отсӧгла лубӧј грамотнӧј бӧрјысьс ԁiнӧ (но сӧмын ԋе iзбiрателнӧј комiссiјаса шлеԋ ԁiнӧ) ԁа корны сiјӧ комнатаӧ, кӧнi заполнајтӧны iзбiрателнӧј бjуллетеԋјас. Бӧрјысьсӧн корӧм морт ԁолжен сылы отсавны вӧчны сiԅi, кыԅi сылы iнԁас бӧрјысьс.

Бӧрјысьс ԁолжен југыԁ гӧлубӧј рӧма бjуллетеԋсӧ суjны сещӧм-жӧ рӧма конвертӧ ԁа клеiтны, јежыԁ рӧма бjуллетеԋсӧ сiԅ-жӧ рӧма конвертӧ ԁа клеiтны. Сесса iзбiрателнӧј мунӧ комнатаӧ, кӧнi пукалӧ iзбiрателнӧј комiссiја ԁа леԅӧ клеiтӧм конвертјас iзбiрателнӧј јащiкјасӧ. Јащiк лоӧ кык: ӧтiыс РСФСР-са Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысӧм куԅа, мӧԁыс Комi АССР-са Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысӧм куԅа. Быԁ јащiк вылын лоӧ колана гiжӧԁ ԁа сыыс кынԅi, лоӧ клеiтӧма конверт образеԅјас: РСФСР-са Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысӧм куԅа јащiкӧ југыԁ гӧлубӧј рӧма конверт, мӧԁас јежыԁ конверт.

Комі АССР-са вӧрпромышԉенностын орудујтлыԍ контрреволуціоннӧј ԁиверсіонно-вреԁітеԉскӧј группа вылын процесс

Јуԋ 16-ӧд лунса рытја заседаніје

Јуԋ 16-ӧд лунӧ Сыктывкарын Народнӧј творчество керкаын, Комі АССР-са Верховнӧј Судлӧн Специальнӧј Коллегіја председательствујтыԍ **Ԋ. С. Поточкін јорт**, шленјас **Омеԉчев** ԁа **А. Ф. Ісакова** јортјас составын, судлӧн секретар **А. В. Злобіна** јорт, государственнӧј обвінітеԉ—Комі АССР-са прокурор **Федченко** јорт ԁа защіта **Черкасов** јорт прісутствујтӧмӧн, завоԁітіс ібдлавны вӧр промышԉенностын орудујтлыԍ контрреволуціоннӧј вреԁітеԉскӧј ԁиверсіоннӧј группалыԍ ԁелӧ.

Подсуԁимӧјјас скамја вылын народлӧн презреннӧј врагјас—**Ԋ. В. Поԉаков, С. В. Ԁјачков, І. В. Челноков, А. А. Вішԋевскіј, В. С. Покровскіј** ԁа **С. К. Іссар** коԁјас уна во чӧж нуӧԁісны вреԁітеԉство ԁа ԁиверсіјајас, став способјасӧн зіллісны бырӧԁны республикаса вӧр промышԉенностыԍ сырјевӧј база (лесноӧј пожарјасӧн, пу јывјас ԁа лысјас вӧр вӧчӧм бӧрын весалӧм кужа ужјас саботірујтӧмӧн, лесноӧј вреԁітеԉјасӧн вӧр заражајтӧмӧн ԁа с. в.), орӧԁлісны вӧрлеӡӧм ԁа кылӧԁчӧм кужа программајас, ԁуԁывлытӧг кутлывлісны ужԁон кужа рӧштӧԁыс вӧчӧм ԁа обсчітывајтлісны рабочӧјјасӧс сы могыԍ, меԁым кырӧԁны рабочӧјјас пӧвсын Сӧветскӧј властлы паныԁ ԋеԁовоԉство, зіллісны путкыԉтны сушшествујтыԍ соціалістіческӧј строј ԁа установітны капіталістјаслыԍ ԁа помешшікјаслыԍ господство.

Рӧԁіналӧн подлӧј ізменнікјас, коԁјасӧс ерԁӧԁӧма славнӧј сӧветскӧј разведкаӧн, субтісны міјан сӧветскӧј суд воӡӧ.

Суд могмӧԁӧ подсуԁимӧј Ԁјачковлыԍ соԁтӧд свідетеԉјасӧс А. Коктомовӧс ԁа В. Ф. Трапезԋіковӧс корӧм јылыԍ ходатајство. Мукӧдлӧн ԋекушшӧм ходатајство ез вӧв.

Сыбӧрын лыԁԁысӧ обвінітеԉнӧј заключеніје. Став мыжаланајаслы преԁјавітӧма мыжјас РСФСР-са УК-лӧн 58—7, 58—11 статтајас серті ԁа та кынӡі С. К. Іссарлы УК-лӧн 58—10 статта первој част серті.

Преԁсеԁатеԉствујтыԍ шыӧԁчӧ подсуԁимӧјјас ԁінӧ прізнајтӧны-ӧ најӧ асныԍӧ мыжаӧн. Быд подсуԁимӧј, Челноков кынӡі, вочавіӡӧ, мыј прізнајтӧ асԍӧ мыжаӧн.

Завоԁітчӧ подсуԁимӧјјасӧс ԁопрашівајтӧм. Медвоӡза мортӧн ԁопросітӧ Поԉаков.

9 час 30 мінут преԁсеԁатеԉствујтыԍ Поточкін јорт јавітӧ перерыв јуԋ 17-ӧд лунса 10 час асылӧӡ.

Подсуԁимӧј Поԉаковӧс ԁопросітӧм*)

Федченко. Подсуԁимӧј Поԉаков, ті поԁтвержԁајтанныԁ сіјӧ показаніјејас, коԁӧс сетінныԁ преԁварітеԉнӧј слеԁствіје вылын?

Поԉаков. Ԁа, поԁтвержԁајта.

Федченко. Вісталӧј судлы, коԁі тіјанӧс завербујтіс контрреволуціоннӧј вреԁітеԉскӧј ԁиверсіоннӧј группаӧ?

Поԉаков. „Коміԉес" трестса вӧвлӧм управлајушшӧј Макејев.

Федченко. Кушшӧм обстојатеԉствојас ԁырјі?

Поԉаков. Макејев зев хітрӧја поԁхоԁітіс вербовка ԁорӧ. Трестса управлајушшӧјӧн вӧлӧмӧн, сіјӧ котыртіс ас гӧгӧрыс сылы матыса јӧзӧс, налы буржуј матеріаԉнӧј условіјејас лӧсӧԁӧмӧн.

Федченко. Кушшӧм обстојатеԉствојас ԁырјі сіјӧ завербујтіс тіјанӧс?

Поԉаков. Сешшӧм коԁ-жӧ ногӧн. Сіјӧ лӧсӧԁіс меным ужын благопріјатнӧј условіјејас. Менам промахјас вылӧ віӡӧԁтӧг, сіјӧ најӧс быԁнор тупкыліс. А коԁкӧ кӧ ужалыԍјас пӧвсыԍ кӧсјыліс крітікујтны менӧ, Макејев најӧс топӧԁліс. Ԋекымыныԍ сіјӧ менӧ премірујтліс, кӧт ме імеіті ужын тырмытӧмторјас. Сешшӧм ногӧн Макејев менӧ матыстіс ас берԁас ԁа ме куті выполԋајтны сылыԍ поручеԋіјејас.

Федченко. Тӧԁӧмӧн, мыј сіјӧ поручеԋіјејасыԍ новлӧны контрреволуціоннӧј характер?

Поԉаков. Ег тӧԁ, мыј поручеԋіјејас контрреволуціоннӧјӧԍ, но тӧԁі, мыј најӧ вреԁітӧны вӧр хоӡајствоԉы.

Федченко. Коԁі возглавлајтіс тіјанлыԍ контрреволуціоннӧј группа?

Поԉаков. Лыԁԁа, мыј Макејев...

Федченко. Воӡӧ?

Поԉаков. Сіӡ мыј ме выполԋајтлі Макејевлыԍ ԁа судӧн лыјлыны пріговорітӧм Івановлыԍ поручеԋіјејас, то і ме јавлајтча сіӡ-жӧ вескӧԁлысӧн.

Федченко. Вісталӧј тіјан организаціјалыԍ состав?

Поԉаков. Ԁјачков, Покровскіј, Вішԋевскіј, Челноков, Жданов, Змывалов.

Федченко. Антонов пыріс тіјан группаӧ?

Поԉаков. Ԁа. Сіјӧ вӧлі прімітӧма уж вылӧ Макејевӧн.

Федченко. Вісталӧј, тіјан организаціја вӧлі јітчӧма буржуазнӧј націоналістјаскӧԁ?

Поԉаков. Јітӧԁјас јылыԍ ог тӧԁ. 1934-ӧд воын буржуазнӧј націоналіст Булышев Печора вылын вӧлӧмӧн, сетіс ԁиректива Печора јылын поромнӧј сплав запретітӧм јылыԍ. Сіјӧ ԁирективаӧ ме выполԋиті.

Федченко. Ті тӧԁінныԁ, мыј сіјӧ ԁиректива вреԁітеԉскӧј ԁа вескӧԁӧма вӧрзаготовка орӧԁӧм вылӧ?

Поԉаков. Ԁа, тӧԁі.

Федченко. Вісталӧј судлы трестса управлајушшӧјӧс вежысӧн ԁа сплавконтораса начаԉнікӧн вӧлігӧн аслаԁ вреԁітеԉскӧј уж јылыԍ, мыјын сіјӧ тіјан выражајтчіс?

Поԉаков. Меӧн 1936-ӧд воын вӧлі сетӧма вреԁітеԉскӧј установка сы јылыԍ, мыј 1936-ӧд воын вічкыԍӧ валӧн ыжыд горізонт ԁа требујті ԋе петкӧԁны рабочӧјјасӧс сплав вылӧ. Сіјӧ ԁиректива олӧмӧ пӧртӧмӧн, леспромхозјас јӧзӧс ез петкӧԁны, мыј вӧсна уна вӧр косміс. Сіјӧ ԁиректива меӧн вӧлі получітӧма Главсевлесӧн ԁа Ивановсӧн, а ме ԁословнӧја сіјӧс перепішітӧмӧн мӧԁӧԁі леспромхозјаслы.

Федченко. Тӧԁӧмӧн, мыј сіјӧ ԁиректива вреԁітеԉскӧј, ті век-жӧ мӧԁӧԁінныԁ местајасӧ?

Поԉаков. Ԁа.

Федченко. Проԁолжајтӧј.

Поԉаков. Воӡӧ меӧн вӧлі леӡӧма ԁревесіна сортіментјас серті кылӧԁан план.

Федченко. Сіјӧ отражајтчіс кылӧԁчӧм успешнӧја мунӧм вылын?

Поԉаков. Безусловно отражајтчіс. Уна вӧр косміс...

Федченко. І сыԍ кынӡі унаӧ кынтінныԁ?

Поԉаков. 200 сурс гӧгӧр кубометр.

Федченко. Сіӡ-кӧ тенаԁ ԁиректива вӧлі вреԁітеԉскӧј?

Поԉаков. Ԁа.

Федченко. Прізнајтанныԁ сыын асныԁ мыжаӧн?

Поԉаков. Тырвыјӧ.

Федченко. Механізірованнӧј базајас стрӧітан планјас тіјанӧн вӧлі утверԁітӧма?

Поԉаков. Ԁа, ме утверԁіталі Гуцковӧн меным преԁставітӧм проектјас ԁа чертожјас, коԁјасӧс сыӧн воӡвыв вӧлі согласујтӧма Макејевкӧԁ.

Федченко. Најӧ вӧліны вреԁітеԉскӧјӧн?

Поԉаков. Ме утвержԁајтлі торја постројкајаслыԍ чертожјас.

Федченко. Механізірованнӧј базајаслыԍ местајас ті намечајтлінныԁ?

Поԉаков. Ег, Макејев сіјӧ вӧчіс.

Федченко. Подсуԁимӧј Поԉаков, ті прізнајтанныԁ, мыј базајас стрӧітчісны вреԁітеԉскӧја?

Поԉаков. Ԁа, прізнајта.

Федченко. Подсуԁимӧј Поԉаков, вісталӧј Печора вылын кылӧԁчӧм нуӧԁігӧн тіјан вреԁітеԉскӧј ԁелӧјас јылыԍ.

Поԉаков. Сені вреԁітеԉскӧј ԁирективајасӧ сетліс Булышев, а ме најӧс выполԋајтлі.

Федченко. Кушшӧм резуԉтатјас лоіны вреԁітеԉскӧј уж итогын?

Поԉаков. Печорскӧј вӧрзавоԁјас ег обеспечітӧј вӧрӧн. Ԁревесіналыԍ јукӧн кынтім...

Федченко. Уна вӧр кынтінныԁ?

Поԉаков. Ԁа, уна. Тулыснас сыыԍ част вӧлі перјӧма...

Федченко. Ԁа кылаліс мореӧ?

Поԉаков. Ԁа, кылаліс мореӧ.

Федченко. Сплавконтораса начаԉнікӧн вӧлігӧн, мыјын вӧлі тіјан вреԁітеԉскӧј уж?

Поԉаков. Кылӧԁчӧм кужа план меӧн вӧлі составітӧма вреԁітеԉскӧја. Вӧр леӡісны моԉӧн Улыс Ежваса запаԋјасӧн освоітны верманлун артавтӧг ԁа сіјӧ петіс Војвыв Ԁвіна вылӧ. Пурјасан станокјас запаԋјасын сіӡ-жӧ вӧлі стрӧітӧма вреԁітеԉскӧја.

Федченко. Коԁі сетліс установкајас запаԋјас стрӧітӧм вылӧ?

Поԉаков. Макејев.

Федченко. А ті тӧԁінныԁ, мыј запаԋјас стрӧітӧма вреԁітеԉскӧја?

Поԉаков. Ег. Сы јылыԍ тӧԁіс Макејев, сы вӧсна мыј сіјӧ аӡӡысіс кыӡі стрӧітӧны гырыԍ запаԋјас.

Федченко. І ті кыӡі запаԋјас вреԁітеԉскӧја стрӧітӧм јылыԍ, сіӡі і выработка нормајас јылыԍ, коԁјасӧс составітӧма вреԁітеԉскӧја, тӧԁӧмӧн, ԋекоԁлы ізвестностӧ ен пуктӧј?

Поԉаков. Тӧԁі, но ԋекоԁлы ег вісталы. Секі вообшше еща сорԋітчыліс вреԁітеԉство јылыԍ.

Федченко. Коԁі заніmајтчыліс сплав аппаратӧ работԋікјасӧс поԁбірајтӧмӧн?

Поԉаков. Аппаратӧ работԋікјас поԁбірајтчылісны меӧн.

Федченко. Сплавучастокјасӧ работԋікјас теӧнжӧ поԁбірајтчылісны?

Поԉаков. Ԁа. Ме поԁбірајтлі начаԉнікјасӧс, техноруkјасӧс ԁа главнӧј бухгалтерјасӧс.

Федченко. Аппарат вӧлі работоспособнӧј?

Поԉаков. Торја участокјасын вӧлі ԋеработоспособнӧј.

Федченко. Коԁсаԋ сіјӧ завісітіс?

Поԉаков. Меԍаԋ.

Федченко. Сплавнӧј аппаратӧ ті бостлывлінныԁ троцкістјасӧс?

Поԉаков. Бостлі, частност Жижевӧс.

Федченко. Ті тӧԁінныԁ аппарат засорітчӧм јылыԍ?

Поԉаков. Ԁа, тӧԁі.

Федченко. Аппарат засорітӧм отсаліс тіјан вреԁітеԉскӧј ужлы?

Поԉаков. Безусловно, ԁа.

Федченко. Коԁӧн вӧлі рекоменԁујтӧма Челноков запаԋын уж вылӧ?

Поԉаков. Сіјӧ бостӧма вӧлі менам рекоменԁација серті. Ӧні разоблачітӧм Ротчев ԁа Жижев вӧлі переԁајтӧма меным Макејевӧн.

Федченко. Ті прізнајтанныԁ, мыј аппарат вӧлі засорітӧма?

Поԉаков. Ԁа, прізнајта.

Федченко. Нуанныԁ сы вӧсна ответственност?

Поԉаков. Безусловнӧ.

Федченко. Подсуԁимӧј Поԉаков, вісталӧј судлы Рјабовскӧј запаԋын рабочӧјјаслӧн олан условіјејас јылыԍ?

Поԉаков. Жілішшнобытӧвӧј условіјејас сені вӧліны скверӧјӧс. Посԋі крестанскӧј керкајасын олісны 10 ԁа унжык мортӧн. Постеԉнӧј прінаԁлежностјас мі налы ег сетлӧј. Сплав обшшежітіјејасын рабочӧјјас олісны ԋајтын. Государствоӧн жілішшнобытӧвӧј условіјејас вылӧ леӡан среԁствојас мі ег іспоԉзујтлӧј.

Федченко. Кыӡі вӧлі организујтӧма рабочӧјјаслӧн уж оплата?

Поԉаков. Омӧла. Меӧн ез вӧв леӡӧма нормајас ԁа расценкајас.

Федченко. Мыла?

Поԉаков. Ез вӧв аппарат, коԁі ескӧн составітіс нормајас ԁа расценкајас.

Федченко. Мыјӧ сіјӧ вајӧԁіс?

Поԉаков. Заԁержіватчыліс зарплата мынтӧм...

Федченко. Ԁа созԁавајтліс рабочӧјјаслыԍ сӧветскӧј властӧн ԋеԁовоԉство?

Поԉаков. Правіԉнӧ.

Федченко. Ті сы јылыԍ гӧгӧрволінныԁ?

Поԉаков. Ԁа.

Федченко. Сознатеԉнӧја лӧсӧԁінныԁ ԋеԁовоԉство?

Поԉаков. Ԁа.

Федченко. Подсуԁимӧј Поԉаков, мыјӧн выражајтчыліс тіјан участіје вӧр бырӧԁӧмын?

Поԉаков. Вӧр бырӧԁӧм муніс массӧвӧј вӧр пожарјас лӧсӧԁӧм, ӡдоровӧј вӧр массівјас вреԁітеԉјасӧн заразітӧм віӡ кужа. Техніка освоітӧм вӧсна тыш абутӧм пуктыліс сезоншшіна вӧрзаготовкаын. 1936-ӧд воын Макејевӧн вӧлі сетӧма ԁиректива став лесппромхозјаслы ԋе нуӧԁны лесосекајас чістітӧм, мыј вӧчліс благопріјатнӧј условіјејас массӧвӧј пожарјас артмӧм вылӧ ԁа вреԁітеԉјасӧн заразітӧм вылӧ...

Федченко. Сіјӧ вӧчіс сознатеԉнӧ?

Поԉаков. Ԁа.

Федченко. Вреԁітеԉскӧј целӧн?

Поԉаков. Мукӧд цел міјан ез вермы лоны.

Федченко. Вісталӧј судлы вӧрзаготовка вылын ужалыԍ рабочӧјјаслӧн олан условіјејас јылыԍ.

Поԉаков. Условіјејас вӧліны отвратітеԉнӧјӧс. Јӧз узлісны сплошнӧј нарјас вылын, олісны ԋајтын. Получајтан пас-кӧм јуклісны управленческӧј аппарат пӧвсын, а рабочӧјјасӧс ез волы. Снабжеԋіје ез вӧв котыртӧма.

Федченко. А пітаніјеӧн?

Поԉаков. Ларокјас, пекарԋајас, столӧвӧјјас стрӧітан планјас мі ег выполԋајтлӧј. Ԋаԋ вајіс ԁа сетіс кынтӧмӧн, мукӧд проԁуктјас сознатеԉнӧја ез мӧԁӧԁчыԍсыны вӧрзаготовка вылӧ.

Федченко. Кыӡі обстоітіс ԁелӧыс рабочӧјјаслы зарплата мынтӧмӧн?

Поԉаков. Вескыԁа сы јылыԍ вісталӧма обвінітеԉнӧј заключеніјеын. Зарплата мынтӧмӧн заԁержіватчыліс, расчотјас ԁырјі рабочӧјјасӧс обсчітывајтлісны.

Федченко. Мыјӧн сіјӧс објасԋітны?

(Воӡӧ віӡӧԁ 4-ӧд листб.).

*) Сетӧма женԁӧԁӧмӧн.

Поԁсуԁімӧј Поԉаковӧс ԁопросітӧмлӧн проԁолженіје

Поԉаков. Вӧрзаготовка программа выполнітӧмӧн.

Федченко. Сӧмын-ӧ сіјӧн?

Поԉаков. Вӧчім ыжыԁ перерасхоԁјас...

Федченко. Ԋӧшта?

Поԉаков. Зарплата вылӧ лезӧм среԁствојас віԅім ег назначеніје сертіыс, часностi хоԅајственнӧј нужԁајас вылӧ.

Федченко. Сіјӧ вӧчсіс контрреволуционнӧј целјасын?

Поԉаков. Ԁа.

Федченко. Кыԅі обстоітіс ԁелӧ безопасност техникаӧн?

Поԉаков. Зев омӧԉа. Імеітім рабочӧјјас пӧвсын зев уна несчастнӧј случајјас.

Федченко. Среԁствојас труԁ охранајтӧм ԁа безопасност техника бурмӧԁӧм вылӧ лезісны?

Поԉаков. Ԁа.

Федченко. І кытчӧ сіјӧ ті расхоԁујтінныԁ?

Поԉаков. Расхоԁујтім ег назначеніје серті.

Федченко. Век-жӧ кытчӧ, кущӧм целјас вылӧ?

Поԉаков. Затруԁнајтча віставны.

Федченко. Јавлајтчӧ лі сіјӧ ԁејствіејыс контрреволуционнӧјӧн?

Поԉаков. Ԁа.

Воԅӧ прокурор Федченко јорт тӧԁмалӧ Поԉаковлыс вреԁітеԉскӧј ԁејствіејјас кылӧԁӧм вылӧ ԁревесіна прімітӧм јукӧнын, кор експортнӧј ԁревесіна пыԁԁі прімітчысіс пес.

Федченко. Сіԅ-кӧ, ті експортнӧј ԁревесіна пыԁԁі прімітлінныԁ пес, а уна случајын і прімітӧм штабеԉјасын ез вӧвлы колана вӧр. І ті сӧм госуԁарствосаԋ получајтінныԁ, кыԅі прімітӧм експортнӧј ԁревесінаыс?

Поԉаков. Ԁа.

Федченко. Сіԅ-кӧ ті пӧрјавлінныԁ госуԁарствоӧс?

Поԉаков. Безусловно. Ԋекымын случајын, меԁым ԅебны преступленіје слеԁјас, јӧзыс спаівајтчылісны ԁа сіјӧ жулніческӧј сԁајтӧмсӧ ошкыліс Макејев.

Федченко. Ті став сіјӧ јывсыс тӧԁінныԁ?

Поԉаков. Ԁа.

Федченко. Мыјла ен сігналіԅірујтлӧј?

Поԉаков. Ме ачым вӧлі јітчӧма, некымыныс участвујті попојкајас вылын, секі-жӧ кыԅі і Ԁјачков, ме пӧлзујтчылі Макејевлӧн став благојасӧн. 1936-ӧԁ воын ме провалiті сплав, а Макејев менӧ ԁа Ԁјачковӧс премірујтіс.

Федченко. Кыԅі сіјӧ став премијајасыс оформлајтчылісны?

Поԉаков. Макејев приказӧн.

Федченко. Кущӧм суммаын получајтлінныԁ премијајас?

Поԉаков. Тӧлысса оклаԁ.

Федченко. Кымыныс воын премірујтлісны?

Поԉаков. Унаыс.

Федченко. Коԁ ԋӧшта пӧлзујтчіс Макејев благајасӧн?

Поԉаков. Покровскӧј, Вішневскӧј...

Федченко. А Челноков?

Поԉаков. Ог тӧԁ.

Федченко. Тіјан сістемаса работнікјасыс кынԅі коԁі ԋӧшта пӧлзујтчыліс Макејев благојасӧн.

Поԉаков. Уна морт.

Федченко. А Р'абов?

Поԉаков. Сіԅ-жӧ, сіјӧ получајтліс 500 шајт Бечин соԁејствіјеӧн.

Федченко. Ті прізнајтанныԁ, мыј тајӧ став незаконнӧј сеталӧмјасыс вӧліны вербовка метоԁӧн?

Поԉаков. Ԁа. Мӧԁ метоԁӧн вӧлі јӧзӧс спаівајтӧм, пјанка. Вӧлі случај, кор став леспромхозјасса ԁіректорјас участвујтісны пјанка вылын. Вечер распор'аԁітеԉӧн вӧлі Вішневскіј.

Федченко. Кущӧм сорԋіјас нуӧԁчісны попојкајас вылын?

Поԉаков. Ог тӧԁ. Секі контрреволуционнӧј сорԋіјас ег кывлы. Макејев квартіраын вӧлі контрреволуционнӧј сорԋі Терентјевкӧԁ.

Федченко. Став сіјӧ попојкајасыс вӧліны вескӧԁӧма јӧзӧс вербујтӧм ԁа аппарат разложітӧм вылӧ?

Поԉаков. Ԁа, правілнӧ.

Федченко. Частӧ нуӧԁчылісны попојкајас?

Поԉаков. Частӧ.

Федченко. І квартірајас вылын?

Поԉаков. Ԁа.

Федченко. А тіјан квартіра вылын вӧліны попојкајас?

Поԉаков. Ԁа.

Федченко. Поԁсуԁімӧј Поԉаков, віставлӧј суԁлы јӧзӧс вӧр кылӧԁан ужјас вылӧ вербујтігӧн ԁа ԁоговорјас вӧчігӧн вреԁітеԉскӧј ԁејствіејјас јылыс ԁа кыԅі ті јукӧнын выполнајтлінныԁ Макејевлыс ԁірективајас?

Поԉаков. Вербовка нуӧԁчысіс менам ԁіректіва серті. Колхозјаскӧԁ ԁоговорын ез інԁыссыв ужјаслӧн срокјас ԁа віԁјас, мыјӧн ԁезорганізујтчывліс сплав ужјас.

Федченко. І мыј сіјӧн преслеԁујтлінныԁ?

Поԉаков. Уж сорвітӧм. Тајӧ вопрос кузя обвінітеԉнӧј заключеніје вывоԁјасӧн сӧгласен.

Федченко. І став тіјанлы преԁјавітӧм мыжјасын прізнајтанныԁ асныԁ мыжаӧн?

Поԉаков. Ԁа, тырвыјӧ прізнајта.

Објавлајтчӧ перерыв јуԋ 17-ӧԁ лунса 10 часӧԅ.

Бырӧԁны поԁлӧј банԁітјасӧс

Рӧԁінаса поԁлӧј ізменнікјас, вреԁітеԉско-ԁіверсіоннӧј банԁа, коԁі пукалӧ сӧветскӧј суԁ воԅын, асланыс пеж ужнас кӧсјылісны кістны міјан республікалыс вӧрпромышленност, путкылтны сушествујтыс соціалістіческӧј строј ԁа восстановітны капіталістјаслыс власт.

Поԁлӧј банԁітјаслы абу места сӧветскӧј му вылын. Бырӧԁны ӧтітӧг,—тащӧм корӧм міјан сӧветскӧј суԁ ԁінӧ.

Тарабукіна Анна, тіпографіјаса ужалыс.

Сӧветскӧј Казахстан

Каспіјскӧј море асыввыв берегсаԋ Алтајӧԅ ԁа Уралскӧј хребтӧј лунвыв склонјассаԋ Тан-Шаԋ леԁнікјасӧԅ паскӧԁчӧма Казахскӧј ССР-лӧн ыжыԁ терріторіјаыс. 11 сојузнӧј республікајас пӧвсыс аслас ыжтанас Казахстан занімајтӧ РСФСР бӧрын мӧԁ места.

18—19 немјасын роч царізм, асыс влаԁеніјејассӧ асывлаԋ паскӧԁӧмӧн, постепеннӧ бостіс ԁа поԁчінітіс аслыс Казахстан.

Царізм вајӧԁіс тајӧ странаӧ војска ԁа чіновнікјасӧс. Меԁбур мујассӧ казахскӧј ужалыс нароԁлыс вӧлі мырԁӧма. Казахјасӧс вӧлі вӧтлӧма пустынајасӧ ԁа ватӧм мујас вылӧ. Казахскӧј ханјас ԁа бајјас отсалісны роч царізмлы жалітӧг експлоатірујтны казахскӧј нароԁӧс, віԋны сіјӧс пемыԁын ԁа невежествоын.

Казахскӧј нароԁ ез ӧтчыԁ кыпӧԁчыв самоԁержавіје іголы паныԁ, бајјаслы, помещікјаслы ԁа кулакјаслы паныԁ. Царскӧј каратеԉнӧј отряԁјас жестокӧја поԁтывлісны нароԁнӧј восстаніејјас.

Сӧмын Велікӧј Октябрскӧј соціалістіческӧј революціја освобоԁітіс казахскӧј нароԁӧс рабство чепјасыс. Бајскӧј засілје казахскӧј степјасын ԁа аулјасын вӧлі бырӧԁӧма. Царскӧј Россіјалӧн нартітӧм ԁа бӧрӧ колӧм колонијаыс Казахстан, велікӧј роч нароԁ отсӧгӧн, пӧріс ԅоргалан сӧветскӧј соціалістіческӧј республікаӧ.

Важ географјас опісывајтлісны Казахстан, кыԅі пустынаӧ ԁа омӧл му, кытӧны поԅӧ нуӧԁны сӧмын прімітівнӧј віԅму овмӧс. Сіԅі сіјӧ і вӧлі революціјаӧԅ: Казахстанын нуӧԁіс віԅму вӧԁітӧм первобытнӧј спосӧбӧн скӧт ветліс кӧрым корсӧмӧн ӧтi местаыс мӧԁ местаӧ, а најӧ бӧрса кочујтісны і казахјас. Промышленност ез вӧв. Полукустарнӧј ізшом ԁа ыргӧн руԁнікјас ԁа некымын пріјіск нахоԁітчісны меԁса унаыс іностраннӧј капіталістјас кіын. Сӧмын сӧветскӧј власт ԁырјі Казахстанлӧн озыр проізвоԁітеԉнӧј выныс кутісны паскыԁа разрабатывајтчыны. Му пыщкыс востӧма ыргӧнлыс, свінечлыс, цінклыс, ізшомлыс, нефтлыс, зарнілыс, сурмалыс ԁа мукӧԁ ценнејшӧј іскопајемӧјјаслыс зев гырыс запасјас.

Казахстан шӧрын, кытӧні 8-9 во сајын сулалісны кочујущӧј казахјаслӧн ӧтка-ӧтка јуртајас, паскалісны меԁбур механізмјасӧн оборуԁујтӧм Караганԁінскӧј каменноуголнӧј бассејнлӧн шахтајас. Караганԁа—ԁонбасс ԁа Кузбасс бӧрын Сӧветскӧј Сојузлӧн којмӧԁ уголнӧј база; 1937-ӧԁ воын тані вӧлі перјӧма пӧштi 4 міллион тонна ізшом.

Бӧрја каԁӧ Казахстанын быԁмісны некымын выл інԁустріалнӧј центр.

Емба ју кузя Каспіјскӧј моресаԋ 400 сурс квадратнӧј кілометр вылын паскӧԁчӧма Урало-Ембінскӧј нефтанӧј рајон, коԁі сетӧ страналы ценнејшӧј жиԁкӧј ломтас. Казахстан асыввылын, суровӧј Алтајскӧј гӧрајасын, англичанін Урквартлӧн вӧвлӧм концессіја местаын стрӧітӧма промышленнӧј кар Ріԁԁер ыжыԁ свінцовӧј завоԁӧн. Кык сталінскӧј пјатілетка чӧжӧн. Казахстанын стрӧітӧма: Актубінскӧј хіміческӧј комбінат, Чімкентскӧј свінцовӧј завоԁ, Улбінскӧј гіԁроелектростанціја, Каспіј—Орск нефтепровоԁ, Гурјевскӧј рыбоконсервнӧј комбінат, Семіпалатінскӧј мјасокомбінат, Тургајскӧј сурмјанӧј руԁнік, Алтајын ԁа севернӧј Казахстанын некымын зарні перјан руԁнікјас, пішщӧвӧј ԁа легкӧј промышленностлыс уна преԁпріјатіејас. Балхаш ты берег вылын помассӧ цветнӧј металлургіја гігант—меԁеплавілнӧј комбінат стрӧітӧм.

Сӧветскӧј власт војасӧ Казахстанын стрӧітӧма выл кӧрттуј лінијајас 3.600 кілометрыс унжык, уна ԁас сурс кілометр грунтовӧј тујјас ԁа шоссе.

Вӧвлӧм кочӧвӧјјас местаын, посныԁ крестјанскӧј овмӧсјас пыԁԁі, коԁјас вӧлі нахоԁітчӧны бајјассаԋ завісімостын, быԁмісны уна сурс колхоз ԁа гырыс совхоз, коԁјас сетӧны страналы шобԁі, хлопок, ріс, свекла, јај, вурун ԁа јӧв проԁуктајас. Ӧтi јајсӧ Сӧветскӧј Казахстан сетіс колӧм воын 90 сурс тоннаыс унжык.

Колхознӧј ԁа совхознӧј мујас вылын ужалӧны уна сурс трактор, комбајн, віԅму вӧԁітан машинајас, автомобілјас.

Тӧԁны поԅтӧма вежсіс казахскӧј аулӧн олӧмыс. Важ јуртајас ԁа кібіткајас пыԁԁі стрӧіталӧма выл ԁомјас. Скӧтнӧј ԁворјас, молочно-товарнӧј фермајас, пывсанјас, школајас, амбулаторіјајас, клубјас, кіно, гӧрԁ пеԉӧсјас со мыј поԅӧ ӧні аԅԅыны колхознӧј аулјасыс.

Царскӧј војасӧ казахскӧј населеніејелӧн грамотност ӧԁва воліс 2 прӧчентӧԅ; велӧԁчыны вермісны сӧмын бајјаслӧн ԁа муллајаслӧн челаԁјас. Ӧні Сӧветскӧј Казахстанын 8 сурс гӧгӧр школа (најӧ пӧвсыс 4.285 казахскӧј). Школајасын велӧԁчӧны 1 мілліоныс унжык челаԁ.

Вӧвлӧм кочевнікјасыс ԁа батракјасыс быԁмісны уна ԁас сурс активнӧј, переԁовӧј работнікјас, унаӧкас уж отрасльса стахановецјас. Сӧветскӧј Казахстан горԁітчӧ аслас інженерјасӧн, врачјасӧн, агрономјасӧн, тракторістјасӧн, комбајнерјасӧн—соціалістіческӧј промышленностын ԁа віԅму вӧԁітӧмын переԁовікјасӧн. Казахстанын 700 сурс рабочӧј ԁа служащӧј пӧвсын—400 сурс казах. Вековӧј рабствоыс раскрепощеннӧј нывбаба ужалӧ промышленностын ԁа віԅму овмӧсын.

Ез-на зев важӧн нывка—казашка немӧвӧјја преԁрассуԁокјас влијаніје улын ез мун школаӧ, јанԁысіс петкӧԁлыны ассӧ уж вылын. Сӧветскӧј общественност комсомол нывка—казашкаӧс выԁвінітісны хоԅајственнӧј ԁа културнӧј строітеԉствоын меԁвоԅԅа раԁјасӧ.

Бӧрја војасӧ торја јарјугыԁа ԅорԅаліс казахскӧј нароԁлӧн іскусствоыс: театр, музыка, література.

Нароԁ шуԁ јылыс, славнӧј сталінскӧј епоха јылыс јарјугыԁ сыланкывјас течӧны казахскӧј нароԁнӧј певецјас—акынјас ԁа жиршіјас, коԁјас пӧвсын меԁса почотнӧј места занімајтӧ замечатеԉнӧј акын Ԅжамбул, коԁӧс кыкпӧв награԁітӧма Сӧветскӧј Сојузса орԁенјасӧн.

Казахскӧј нароԁлӧн врагјас, троцкістско-бухарінскӧј ԁа націонал-фашістскӧј шпіонјас ԁа вреԁітеԉјас кӧсјисны орӧԁны соціалістіческӧј строітеԉство Сӧветскӧј Казахстанын, казахскӧј нароԁӧс сетны капіталістјас рабствоӧ. Но казахскӧј нароԁ Ленін—Сталін партіја вескӧԁлӧм улын жугӧԁіс ԁа бырӧԁіс вражескӧј позјас.

Казахскӧј нароԁ аслас республікаса Верховнӧј Сӧветӧ бӧрјысӧмјас кежлӧ локтӧ аслас прекраснӧј рӧԁіна стрӧітӧмын выл успехјас вӧсна тыш вылӧ творческӧј вынӧн ԁа енергіјаӧн тырӧмӧн. Болшевістскӧј партіја ԁа нароԁјаслӧн вожԁ Сталін јорт гӧгӧр сплочоннӧј казахскӧј нароԁ уверенӧја мунӧ выл побеԁајасӧ.

Ԋ. Васіԉјев.

Іспаԋіјаса фронтјас вылын

Јуԋ 15-ӧԁ лунӧ, сы бӧрын кыԅі вӧлі евакуірујтӧма учреждеԋіејас ԁа населеніејӧс, а сіԅ-жӧ вајӧԁӧма негоԁносте портыс сооруженіејас, республіканскӧј командованіје аԅсіс коланаӧн аскаԁӧ колны Кастеԉон кар (Леванта фронт, Среԁіземноморскӧј побережје).

Бӧрја лунјасса бојјасын сӧкыԁ условіејас вылӧ віԅӧԁтӧг республіканскӧј војска віԅісны бојеспособностлыс вылын уровен.

Генерал Міаха шыӧԁчіс телеграммаӧн республіканскӧј армија ԁінӧ, коԁі ԁејствујтӧ Леванта фронт вылын. Міака корӧ бојецјасӧс ԁа команԁірјасӧс ԋӧшта ыжыԁ воԅсасӧмӧн оборонајтчыны Гітлер ԁа Муссоліні банԁајасыс. „Враг ыжыԁ вынӧн атакујтӧ міјанӧс,—гіжӧ Міаха,—но кымын сӧкыԁжык тыш, сымын ыжыԁжык упорствоӧн ті ԁолженӧ ԁорјыны республікалыс терріторіја“. (ТАСС).

Отв. реԁакторӧс вежыс **І. УЉАНОВ**

Уполн. Главлита 2226. Типография УМП, г. Сыктывкар. Тираж 3050